

Protokół
z posiedzenia Zespołu problemowego ds. budżetu, wynagrodzeń
i świadczeń socjalnych Rady Dialogu Społecznego
z dnia 25 maja 2021 r.

Miejsce posiedzenia: Wideokonferencja

Przewodniczący: Jacek Męcina, Przewodniczący Zespołu problemowego ds. budżetu, wynagrodzeń i świadczeń socjalnych, Konfederacja Lewiatan.

W posiedzeniu wzięli udział: Pani Iwona Michałek, Sekretarz Stanu w Ministerstwie Rozwoju, Pracy i Technologii; Pan Piotr Patkowski, Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Finansów, Pani Barbara Socha, Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Rodziny i Polityki Społecznej, eksperci, członkowie Zespołu oraz zaproszeni goście.

Proponowany porządek posiedzenia:

1. Informacja Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej na temat propozycji zmiany kwot kryteriów dochodowych w pomocy społecznej, obowiązujących od 1 stycznia 2022 r.
2. Dyskusja dotycząca poselskiego projektu ustawy o ograniczeniu różnic w wynagrodzeniach kobiet i mężczyzn.
3. Sprawy różne.

Jacek Męcina, Konfederacja Lewiatan przedstawił proponowany porządek posiedzenia. Zaznaczył, iż w sprawach różnych chciałby poruszyć kwestię ewentualnego opiniowania programu Polski Ład.

Strony jednogłośnie zaakceptowały proponowany porządek obrad.

Ad. 1

Barbara Socha, MRiPS przedstawiła propozycję weryfikacji kwot kryteriów dochodowych w pomocy społecznej uprawniających do świadczeń z pomocy społecznej od 1 stycznia 2022 r.: dla osoby samotnie gospodarującej – 776 zł (obecnie 701 zł – wzrost o ok. 11%, tj. o 75 zł) oraz dla osoby w rodzinie – 600 zł (obecnie 528 zł – wzrost o ok. 14%, tj. o 72 zł). Pani Minister wskazała także propozycje podwyższenia kwoty dochodu z 1 ha przeliczeniowego o 37 zł (25% sumy kwot, o które wzrosły kryteria dochodowe) – z 308 zł do 345 zł (wzrost o 12 %) oraz wzrostu kwot świadczeń z pomocy społecznej:

- kwota stanowiąca podstawę ustalenia wysokości pomocy pieniężnej na usamodzielnienie, na kontynuowanie nauki i pomocy na zagospodarowanie w formie rzeczowej – z 1763 zł do 1837 zł (wzrost o 4 %);
- minimalna kwota świadczenia pieniężnego na utrzymanie i pokrycie wydatków związanych z nauką języka polskiego dla cudzoziemców, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub zezwolenie na pobyt czasowy udzielone w związku z okolicznością, o której mowa w art. 159 ust. 1 pkt 1 lit. c lub d ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach – z 647 zł do 721 zł (wzrost o 11 %);
- maksymalna kwota świadczenia pieniężnego na utrzymanie i pokrycie wydatków związanych z nauką języka polskiego dla cudzoziemców, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub zezwolenie na pobyt czasowy udzielone w związku z okolicznością, o której mowa w art. 159 ust. 1 pkt 1 lit. c lub d ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach – z 1376 zł do 1450 zł (wzrost o 5 %);
- maksymalna kwota zasiłku stałego – z 645 zł do 719 zł (wzrost o 11 %).

Agata Baranowska-Grycuk, NSZZ „Solidarność” zwróciła uwagę, iż kwoty proponowane przez Ministerstwo w przypadku kwot na osobę w rodzinie są zbyt niskie zaznaczając, że mają na to wpływ kwoty ustalone przy poprzednim okresie weryfikacyjnym. Podkreśliła nieosiągnięcie pułapu minimum egzystencji oraz rosnącą liczbę rodzin, które wypadły z systemu ze względu na zbyt niskie kryteria. Odniosła się do kwestii wskaźnika inflacji. Zaapelowała o ponowne rozważenie przedstawionych wartości.

Katarzyna Zimmer-Drabczyk, NSZZ „Solidarność” przedstawiła problematykę związaną z weryfikacją co trzy lata. Zaproponowała rozważenie częstszego przeprowadzania weryfikacji.

Katarzyna Duda, OPZZ prezentując stanowisko reprezentowanej organizacji odniosła się do braku adekwatności kwot wskazanych przez stronę rządową. Zauważyła, iż w przypadku gospodarstw pracowniczych dwuosobowych oraz rodzin z dziećmi (zwłaszcza rodzin trzyosobowych z jednym dzieckiem) kwoty są niższe niż szacowane minimum egzystencji. Zwróciła uwagę na nieprzekazanie przez MRiPS dokumentu odnoszącego się do wartości i struktury progu interwencji socjalnej, który jest znaczący dla przeprowadzenia właściwych analiz. W swoim stanowisku powiedziała o braku uwzględnienia w proponowanych wartościach specyfiki związanej z okresem pandemii. Zaproponowała przyjęcie wariantu, w którym zostanie uwzględniony pełny próg interwencji socjalnej oraz proponowany na najbliższe trzy lata wskaźnik inflacji. Przedstawiła propozycję wzrostu kryteriów o 7,5%. Zaprezentowała następujące wartości kryteriów dochodowych: dla osoby samotnie gospodarującej – 834 zł (wzrost o 18,9%) oraz dla osoby w rodzinie – 645 zł (wzrost o 22,1%).

Agnieszka Kochońska, NSZZ „Solidarność” wyraziła negatywne stanowisko w zakresie propozycji strony rządowej. Wskazała na znaczący wzrost w latach 2018-2020 minimum egzystencji prezentowany w liczbach bezwzględnych. Odnosząc się do wieloletniej perspektywy weryfikacji kwot kryteriów dochodowych zaznaczyła, iż kryterium dotyczące większości gospodarstw domowych z dziećmi znajdzie się poniżej kwoty minimum egzystencji. Zaapelowała o zmiany zaproponowanych kwot podkreślając, iż kolejna weryfikacja zostanie wprowadzona dopiero w styczniu 2025 r.

Jacek Męcina, Konfederacja Lewiatan w kontekście przeprowadzania weryfikacji co trzy lata zaznaczył, iż nie uwzględniono danych z roku 2020. Poprosił o komentarz strony rządowej w zakresie uwzględnienia danych za 2020 r. w zmianach koszyka.

Barbara Socha, MRiPS zaznaczyła, iż różnica wzrostu kryteriów dochodowych o 14% jest, w porównaniu do kwot poprzedniej weryfikacji, różnicą znaczącą. Odnosząc się do proponowanych kwot zwróciła uwagę na świadczenie „500+”, które nie jest wliczane do kwoty dochodów.

Jacek Męcina, Konfederacja Lewiatan podsumował dyskusję proponując podjęcie próby wypracowania stanowiska strony pracowników i strony pracodawców Zespołu w sprawie propozycji zmiany kwot kryteriów dochodowych w pomocy społecznej, obowiązujących od

1 stycznia 2022 r. Zarekomendował przeprowadzenie dyskusji w zakresie wypracowania stanowiska podczas posiedzenia Zespołu przed 15 czerwca 2021 r. Poprosił BRDS o zebranie ocen organizacji w zakresie zaproponowanych wskaźników oraz ewentualnych innych wniosków do dalszych prac nad stanowiskiem.

Ad. 2

Jacek Męcina, Konfederacja Lewiatan wskazał na cel rozwiązań zaproponowanych w poselskim projekcie ustawy o ograniczeniu różnic w wynagrodzeniach kobiet i mężczyzn, jakim jest wprowadzenie „miękkiego” instrumentu służącego kształtowaniu przez pracodawców wynagrodzeń w sposób ograniczający różnice w wynagrodzeniach kobiet i mężczyzn. Wymienił wskaźnik przedstawione w przedmiotowym projekcie: W1 i W2. W1 przedstawia informację o kształtowaniu się przeciętnego wynagrodzenia na pełen etat na podstawie kryteriów obliczania wynagrodzenia za urlop wypoczynkowy w roku poprzednim. Wskaźnik W2 dotyczy sumy wynagrodzeń osobowych z tytułu dodatków i świadczeń wypłacanych pracownikom oraz, w przypadku pracowników sfery budżetowej, dodatkowego wynagrodzenia rocznego. Zaznaczył, iż zgodnie z projektem w przypadku występowania różnic w wynagrodzeniach kobiet i mężczyzn pracodawca jest zobowiązany do przedstawienia planu naprawczego mającego na celu zniwelowanie różnic. Podkreślił, iż omawiana informacja miałaby być przedkładana ministrowi właściwemu do spraw pracy, który zamieszcza ją na stronach internetowych. Jednocześnie wskazał na rozwiązanie zobowiązujące Radę Dialogu Społecznego do dyskusji w zakresie przedstawionych przez stronę rządową informacji. Zwrócił uwagę na istotność projektu dotyczącego problematyki związanej z luką płacową. Jednocześnie powiadomił o obowiązku przedkładania powyższych informacji przez przedsiębiorstwa zatrudniające powyżej 20 pracowników. Zaznaczył, iż Komisja Europejska planuje wprowadzenie dyrektywy zbieżnej z zaproponowanymi w projekcie rozwiązaniami. Podkreślił pozytywny stosunek do projektu Konfederacji Lewiatan, Ogólnopolskiego Porozumienia Związków Zawodowych oraz Forum Związków Zawodowych. Zwrócił się do uczestników spotkania z prośbą o informację dotyczącą ewentualnego poparcia dla projektu.

Norbert Kusiak, OPZZ poinformował, iż OPZZ wyraziło poparcie dla przedmiotowego projektu. Podkreślił wagę kwestii nierówności wynagrodzeń kobiet i mężczyzn. Powiedział o przepisach Konstytucji RP, które zapewniają prawo do jednakowego wynagrodzenia kobiet i mężczyzn. W tym kontekście odniósł się także do przepisów Kodeksu Pracy i jednocześnie

wskazał na niewystarczającą ochronę kobiet w obszarze dyskryminacji płacowej. Zaznaczył, iż wprowadzenie przepisów mających na celu równość wynagrodzeń kobiet i mężczyzn leży w interesie zarówno pracowników, jak i pracodawców. Odnosząc się do pandemii COVID-19 wskazał, iż możliwe jest pogłębienie różnic w wynagrodzeniach. Swoją opinię argumentował znaczącym odsetkiem zatrudnienia kobiet w sektorach szczególnie narażonych na zamknięcie ze względu na wprowadzone obostrzenia pandemiczne. Poruszył również kwestię różnic w wynagrodzeniach w szarej strefie. W kontekście wcześniej wspomnianej dyrektywy negatywnie zaopiniował propozycję obowiązku sprawozdawczości w zakresie różnic w wynagrodzeniach w przedsiębiorstwach zatrudniających co najmniej 250 pracowników. Pozytywnie odniósł się do zawartych w omawianym projekcie przepisów mówiących o obowiązku przedstawienia właściwych informacji przez przedsiębiorstwa zatrudniające powyżej 20 pracowników, jednocześnie nie wykluczając, po przeprowadzeniu analiz, podniesienia tego progu do 50 pracowników. Zaznaczył, iż obowiązek wynikający z przedmiotowego projektu nie jest uciążliwy dla pracodawców. Odnosił się do kwestii pobudzania wzrostu gospodarczego poprzez wyrównywanie wynagrodzeń.

Piotr Palutkiewicz, ZPP podkreślił niską jakość wniosku dotyczącego rozpatrzenia przedmiotowego projektu, a także uwzględnienie niewłaściwych danych w dokumencie. Zwrócił uwagę na rankingi przedstawiające dane obiektywne, w tym ranking PWC, według których Polska jest jednym z najlepszych rynków pracy dla kobiet pod względem zarówno luki płacowej, jak i innych wskaźników. W odniesieniu do kwestii biurokratycznych przypomniał, że istnieje aż 40 instytucji mogących kontrolować przedsiębiorców. Podkreślił również, że przedsiębiorcy przeznaczają 335 godzin rocznie na spełnienie wymogów biurokratycznych. Argumentował, iż wprowadzenie kolejnych wymogów sprawozdawczych negatywnie wpłynie na warunki prowadzenia działalności gospodarczej, szczególnie małych firm. Na przykładzie górnictwa wskazał, iż istnieją branże, które wyżej wynagradzają mężczyzn. Wskazał, że luka płacowa na tych samych stanowiskach stanowi od 1% do 7%, jednocześnie odniósł się do konstrukcji urlopu macierzyńskiego, która może wpływać na różnice wynagrodzeń. Podniósł problematykę związaną z wprowadzeniem urlopu tacierzyńskiego. Jako realny problem rynku pracy wskazał niską aktywność zawodową kobiet. W nawiązaniu do wypowiedzi dotyczącej Konstytucji RP zaproponował podjęcie dyskusji o zrównaniu wieku emerytalnego kobiet i mężczyzn.

Jacek Męcina, Konfederacja Lewiatan podejmując kwestię porównywania wynagrodzeń na tych samych stanowiskach zwrócił uwagę na znacząco większy zakres biurokratyzacji takiego

rozwiązania. Ponownie podkreślił, iż omawiany projekt mieści się w zakresie planowanych unijnych rozwiązań legislacyjnych.

Barbara Socha, MRiPS zaznaczyła wagę dyskusji dotyczącej rynku pracy, szczególnie w odniesieniu do wynagrodzeń kobiet. Poinformowała, iż strona rządowa nie wypracowała jeszcze stanowiska w przedmiotowym projekcie, jednocześnie podkreślając, iż z danych statystycznych wynika pozytywny obraz luki płacowej w Polsce. Potwierdziła informację dotyczącą niskiej aktywności zawodowej kobiet, jednocześnie wskazała, iż jest to wskaźnik wyrażony jedynie współczynnikiem zatrudnienia. W tym kontekście zwróciła uwagę na nieuwzględnienie między innymi pracownic zatrudnionych na część etatu. Zaznaczyła, iż wskaźnik wyrażający liczbę godzin przepracowanych przez Polki plasuje rodzimy rynek pracy ponad przeciętną unijną. Odnosząc się do zobowiązań sprawozdawczych zwróciła uwagę na konieczność ochrony pracodawców w kontekście swobody prowadzenia działalności gospodarczej oraz ochrony danych pracowników. Poinformowała o udostępnionej na stronie Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej aplikacji „równość płac”. Zwróciła uwagę na poselski projekt ustawy złożony w lipcu 2020 r. dotyczący mobbingu ekonomicznego.

Katarzyna Zimmer-Drabczyk, NSZZ „Solidarność” wskazała na istotność kwestii wyrównywania wynagrodzeń kobiet i mężczyzn. Poruszyła problematykę związaną z możliwością wprowadzenia dalej idących rozwiązań legislacyjnych w omawianym zakresie. Zwróciła uwagę, iż w projekcie nakładane są na pracodawców obowiązki bez sankcji za ich niedopełnienie. Nawiązując do sposobu obliczania luki płacowej powiedziała o konieczności podjęcia decyzji dotyczącej wyboru najbardziej obiektywnych danych. W tym kontekście odniosła się także do prac Zespołu ds. prawa pracy RDS nad poselskim projektem ustawy o ograniczeniu różnic w wynagrodzeniach kobiet i mężczyzn. Podała pod rozwagę problematykę związaną z przejrzystością informacji o wysokości wynagrodzeń już na etapie aplikowania na dane stanowisko. Zaproponowała przeprowadzenie przez Zespół ds. budżetu, wynagrodzeń i świadczeń socjalnych RDS analizy w zakresie opracowania wysokości luki płacowej celem zwiększenia efektywności wprowadzanych rozwiązań.

Jacek Męcina, Konfederacja Lewiatan zwrócił uwagę, iż projekt odnosi się również do jawności wynagrodzeń. W tym kontekście podkreślił, iż prawo do informacji o wynagrodzeniu pracowników funkcjonuje jedynie w 5 krajach UE. Zwrócił uwagę na różnice w prezentacji luki płacowej w zależności od danych, które są brane pod uwagę. Zaznaczył, iż omawiany projekt może pozytywnie wpłynąć na późniejsze zmiany prawne dotyczące sfery wynagrodzeń.

Katarzyna Siemienkiewicz, Pracodawcy RP podkreśliła wagę dyskusji na temat przyczyn niższych wynagrodzeń kobiet. Zaproponowała zaplanowanie przez Zespół ds. budżetu, wynagrodzeń i świadczeń socjalnych kolejnych kroków mających na celu ograniczenie luki płacowej. Wyraziła sprzeciw wobec stanowiska, zgodnie z którym projekt nie zawiera „twardych” regulacji, argumentując swoją opinię nałożeniem na pracodawców obowiązku przedstawiania konkretnych danych. Zwróciła uwagę, iż omawiany projekt ma na celu wykazanie różnic w wynagrodzeniach kobiet i mężczyzn, natomiast nie wprowadza instrumentu umożliwiającego diagnozę przyczyn takiej sytuacji. Jako zbyt daleko idącą ingerencję w swobodę prowadzenia działalności gospodarczej wskazała zobowiązanie pracodawcy do przedstawiania informacji o wynagrodzeniach dotyczących umów cywilnoprawnych oraz kontraktów menedżerskich. Podsumowała, iż proponowane rozwiązanie będzie w większym stopniu obciążało małe firmy. Jednocześnie wyraziła poparcie dla zmiany w zakresie ewentualnego wprowadzenia obowiązku informacyjnego dla przedsiębiorstw zatrudniających powyżej 50 pracowników.

Katarzyna Duda, OPZZ w odniesieniu do wypowiedzi dotyczącej wieku emerytalnego zaznaczyła, że OPZZ jest gotowe poprzeć zrównanie wieku emerytalnego jeżeli zostanie ono zrównane do obecnie przyjętego wieku emerytalnego kobiet. Wspomniała o pozytywnym stosunku wobec stwarzania zachęt dla seniorów do pozostawania na rynku pracy. Jako jedną z istotnych przyczyn niskiej aktywności zawodowej kobiet wskazała lukę płacową. Powiedziała o statystykach GUS, które wskazują na nierówności wynagrodzeń kobiet i mężczyzn posiadających takie samo wykształcenie.

Jacek Męcina, Konfederacja Lewiatan podsumował przeprowadzoną dyskusję mówiąc o rozbieżnościach strony pracowników i strony pracodawców Zespołu ds. budżetu, wynagrodzeń i świadczeń socjalnych w sprawie poselskiego projektu ustawy o ograniczeniu różnic w wynagrodzeniach kobiet i mężczyzn. Jednocześnie podkreślił, iż strony wyrażają potrzebę dyskusji w zakresie dysproporcji w wynagrodzeniach ze względu na płeć. Zaproponował przeprowadzenie wspólnego posiedzenia Zespołu ds. budżetu, wynagrodzeń i świadczeń socjalnych oraz Zespołu ds. prawa pracy z udziałem wnioskodawców projektu.

Ad. 3

Jacek Męcina, Konfederacja Lewiatan w nawiązaniu do konkluzji dotyczącej propozycji zmiany kwot kryteriów dochodowych w pomocy społecznej, obowiązujących od 1 stycznia

2022 r. zaproponował przeprowadzenie posiedzenia Zespołu ds. budżetu, wynagrodzeń i świadczeń socjalnych w przedmiotowej sprawie w terminie około 10 czerwca 2021 r. Zwrócił się do członków Zespołu z prośbą o ewentualne poparcie dla propozycji przekazania wniosku do pana Piotra Patkowskiego, Podsekretarza Stanu w Ministerstwie Finansów, z prośbą o podjęcie z Zespołem dyskusji na temat propozycji zawartych w Polskim Ładzie.

Norbert Kusiak, OPZZ podkreślił, że dyskusja dotycząca Polskiego Ładu powinna zostać przeprowadzona jak najszybciej, przy jednoczesnym przekazaniu dokładniejszych informacji na temat proponowanych w dokumencie zmian. Zaproponował zorganizowanie posiedzenia Zespołu, podczas którego zostaną omówione tylko kwestie związane z Polskim Ładem.

Katarzyna Zimmer-Drabczyk zaproponowała zwrócenie się do strony rządowej z prośbą o informacje w jakich obszarach dotyczących Polskiego Ładu zostały przygotowane propozycje rozwiązań prawnych.

Jacek Męcina, Konfederacja Lewiatan poparł stanowiska w sprawie konieczności uzyskania bardziej szczegółowych informacji o Polskim Ładzie przed przystąpieniem do ewentualnej dyskusji. Podziękował uczestnikom spotkania i zakończył posiedzenie Zespołu.

Jacek Męcina

/-/

Przewodniczący Zespołu

Sporządziła
Aleksandra Kowalczyk
Biuro Rady Dialogu Społecznego